

Toenemende schaamteloosheid ook in reformatorische kring

Zoals in heel de Westerse wereld is in de laatste decennia ook in Nederland de schaamteloosheid sterk toegenomen. Misschien in ons land vaak nog meer dan elders. Deze schaamteloosheid uit zich op velerlei terrein. Onder meer in de toenemende verruwing van de omgangsvormen. Maar ook in het volstrekt verloren gegane onderscheid tussen privé-ruimte en openbare ruimte. Miljoenen mensen beschouwen deze laatste ruimte als een verlengstuk van hun persoonlijke ruimte en gedragen zich dienovereenkomstig.

Belgedrag

Een wel heel duidelijk voorbeeld hiervan is het moderne belgedrag, het gebruik van de mobiele telefoon. Onbeschroomd voert men persoonlijke en soms erg persoonlijke gesprekken in winkel, trein, en op de openbare weg, terwijl ook bijeenkomsten in familiekring regelmatig verstoord worden door telefoongerinkel van het *mobieltje*, waarna men vervolgens en ten aanhoore van anderen onbelemmerd en vrijuit persoonlijke zaken bespreekt.

Dat anderen hiermee niets te maken hebben en ook hierdoor gehinderd worden komt bij de overgrote meerderheid niet eens meer op. Voor het *mobieltje* bestaat geen beleefdheid of beschaving. Schaamteloos presenteert zich hiermee het individu en dringt zich op aan anderen. Een fenomeen dat men in elke kring kan waarnemen. Helaas ook in reformatorische kring waar men toch anders zou verwachten. Maar ook hier heeft men een tik van de moderne wereld. Soms zelfs meer dan een tik.

Kleding

De schaamteloosheid uit zich echter wel heel duidelijk en letterlijk op het terrein van de kleding. Iedereen kan waarnemen dat de mode voor meisjes en vrouwen de afgelopen jaren steeds brutaler is geworden. Steeds minder schroomt men het lichaam te laten zien. Het straatbeeld laat al sinds jaren vele meisjes en vrouwen in al te korte rokken en naveltruitjes zien, een aanblik die eerder walging dan lust oproept, maar tamelijk recent zijn hierbij nog de al te strakke en al te laag uitgesneden truitjes en blouses bijgekomen. Wie mocht menen dat zoiets in *onze kringen* niet voorkomt leeft in illusie. Men hoeft in orthodoxe milieus en in de kerk maar om zich heen te kijken of het tegendeel bewijst zich. Het is een trieste zaak dat vele orthodoxe vrouwen en meisjes, gelukkig ook velen niet, er zo smakeloos en schaamteloos bij zijn gaan lopen. Triest omdat men zich hiermee ver verwijderd heeft van een echt christelijke levensstijl. Een levensstijl waarbij een zekere ingetogenheid en ook goede smaak behoort.

Deze ingetogenheid hoeft beslist niet saai of ouderwets te zijn. Integendeel: zij kan heel goed samengaan met modieusheid en vrouwelijkheid. Hebben de in orthodoxe kring bekende modezaken - overigens die

niet alleen - niet kleding die tegelijkertijd modieus en ingetogen vrouwelijk is? Kleding die een sieraad vormt voor de vrouw, zodat de man, zonder lust of walging, met een zuiver gemoed naar haar kan kijken en aan het vrouwelijke zijn eer kan bewijzen.

Ingetogenheid in de kerk

Deze ingetogen kleding, die ook heel elegant kan zijn, past natuurlijk overal en altijd. Zij past echter in het bijzonder in de kerk. De plaats waar men de Koning kan ontmoeten. En waar men een aardse koning of koningin met eerbied in kleding en houding nadert, hier zelfs voorschriften voor zijn, zal men dat dan niet de Koning der koningen doen? Helaas is dit laatste steeds minder het geval.

Iedereen zal met droefheid en verontwaardiging moeten constateren dat ook in orthodoxe gemeenten - van meer of minder Gereformeerde Bondssignatuur tot Gereformeerde Gemeente toe - meer dan een meisje of vrouw zonder schroom een al te laag en al te strak uitgesneden truitje of blouse draagt, waarbij onbedekt blijft wat in ieder geval in de kerk bedekt moet blijven, en geaccentueerd wordt wat niet geaccentueerd hoeft te worden. Of het al te kleine truitje waarbij de toeschouwer met afgrijzen een stuk blote rug onderuit ziet komen. Dat zoiets zelfs aan het Avondmaal valt waar te nemen en men zelfs tijdens dit heilig samenzijn wordt geconfronteerd met schaamteloos bloot is diep en diep treurig.

Wie had bijvoorbeeld tien jaar geleden kunnen denken dat zoiets ooit in reformatorische kring zou voorkomen? Diepe treurnis hierover moet ons bevatten en doet het mij in ieder geval. Juist de orthodoxie is geroepen tot het *geheel anders zijn*. Wie denkt dat het hier om louter uiterlijke zaken gaat vergist zicht. We moeten het nog maar eens herhalen: innerlijk en uiterlijk behoren bij elkaar, vormen een twee-eenheid.

Angst voor conservatisme

De desbetreffende vrouwen en meisjes zullen, zo mogen we aannemen, dit alles niet met opzet doen. Toch moeilijk voor te stellen dat ze 's morgens voor de spiegel staan en denken: hoe kan ik mij zo bloot en schaamteloos mogelijk kleden, zo prikkelend mogelijk; prikkeling die overigens eerder het tegendeel van afkeer oproept.

Veeleer zal het zo zijn dat ze al te slaafs de mode willen volgen en er niet over nadenken of en in hoeverre deze overeenkomt met een christelijke levensstijl, niet indachtig zijn het: "Maar gij geheel anders".

Daar komt natuurlijk ook nog bij dat er angst is voor ouderwets versleten te worden. En ouderwets te zijn, althans daarvoor uitgemaakt te worden, is voor de gemiddelde Nederlander, zo heeft iemand al negentig jaar geleden opgemerkt, wel een van de ergste dingen die hem kan overkomen; hij wordt nog liever van diefstal of brandstichting beschuldigd dan van het feit dat hij conservatief zou zijn.

Dit is natuurlijk gechargeerd, maar zeker is dat de angst voor conservatisme ook in orthodoxe milieus groot is. Graag wil men meedoen en voor meisjes en vrouwen geldt dit dan vooral op modegebied. Nu is een zekere aanpassing op zich niet verkeerd. Niemand meer loopt in kle-*ren* van twintig of dertig jaar terug.

Maar dit impliceert toch niet dat men verkeerde of zelfs zondige trends hoeft te volgen, de stijl van de *wereld* overneemt en er als hele of halve hedendaagse heidenen bijloopt? Nogmaals: het kan ook anders. Hoe modieus en tegelijkertijd vrouwelijk en ingetogen kunnen de verkoopsters van de onder ons bekende modehuizen er niet uit zien!

Grote verantwoordelijkheid

Voorlopig lijkt het er niet op, zeker nu de zomers zo warm zijn, dat de schaamteloosheid vermindert. Eerder lijkt het tegendeel het geval. Dit is echter een situatie die niet langer mag voortduren. We kunnen toch niet blijven dulden dat we in de kerk tegen steeds meer bloot moeten aankijken. Het is voorlopig niet te verwachten dat de mode verandert of veranderingen van binnenuit komen. En moeilijk is het ook meisjes en vrouwen hierop individueel aan te spreken. Men durft dat niet, al wordt er onderling heel wat geklaagd, en daarbij komt natuurlijk ook dat mensen van nu zich weinig meer laten gezeggen, zich spoedig in hun vrijheid aangetast gevoelen.

Hier ligt echter een grote verantwoordelijkheid voor predikanten en kerkenraden. Predikanten zouden aan dit onderwerp, dat zich natuurlijk ook heel goed zou laten inpas-sen in het kader van christelijke levensstijl in het algemeen, eens bijzondere aandacht kunnen besteden en met gezag en vermaning onze zusters tot een andere stijl proberen te doen bewegen.

Daarnaast is het wenselijk dat kerkenraden kledingregels gaan stellen, waarbij zeker niet nagelaten zou moeten worden ook jongens en mannen, die er soms schandalig *shabby* kunnen uitzien, globale regels voor te schrijven, in ieder geval voor het Avondmaal.

Vele kerkenraden zullen hier wel huiverig voor zijn, maar we mogen hen er misschien aan herinneren dat in het buitenland voor toeristen kledingregels gelden. Hoeveel te meer dan voor kerkgangers. Een ander argument zou kunnen zijn dat mensen wegblijven wanneer men eisen aan hen gaat stellen. De angst hiervoor is begrijpelijk. Terecht is zij echter niet. Wanneer men terecht, en natuurlijk op goede wijze, vermaand wordt en dan wegblijft, ligt de verantwoordelijkheid bij de persoon zelf

Het is treurig maar waar: het is tijd voor een beschavingsoffensief. Mensen moeten weer essentiële normen worden bijgebracht en predikanten en kerkenraden hebben hierin een belangrijke taak. We roepen hen op tot vervulling van deze taak.

Door dr. O.W. Dubois
te Berkenwoude

In Protestants Nederland , april 2008